

PRIMENA IKT u SRBIJI:

- ☞ 76,7% domaćinstava poseduje računar [2022]
- ☞ 81,5% domaćinstava pristupa Internetu [2022]
- ☞ 736M€ IT tržište [2021.] sa oko 110€ (EU 800€) po stanovniku
- ☞ 3.768 IT kompanija i 44.000 programera [2021]
- ☞ 255.000,00 prosečna plata programera
- ☞ 57. NRI (Network Readiness Index) 130 država [2021]
- ☞ 2,7 milijardi evra izvoz IT usluga [2022]
- 45% rast u odnosu na 2021.

IKT BILTEN

524

16-30. JUN 2023.

POVODOM OBELEŽAVANJA 50 GODINA DRUŠTVA ZA INFORMATIKU SRBIJE...02

Obeležen jubilej 50 godina Društva za informatiku Srbije
Značaj digitalizacije za razvoj zemlje, privrede i društva

Обраћање на 50 година рада друштва за информатику
србије (1973-2023)

О Плакетата ДИС-а

Rast IT tržišta u Srbiji i izazovi koji ga prate

IZ AKTIVNOSTI DRŽAVNIH ORGANA...07

У селу Кнежица поред Дољевца уведен брзи интернет
Донета Одлука о оснивању привредног друштва Био4 ДОО Београд
Potpisan Sporazum između Evropske unije i Republike
Srbije o učešću Srbije u programu Digitalna Evropa

SA DOMAĆE SCENE...10

Microsoft, Nordeus i Levi9 najbolji poslodavci u Srbiji,
pokazuje istraživanje *Vrh poslodavac*

NIS Calling Robotization praksa za studente u oblasti
robotizacije

Održana konferencija *FUTURE IS NOW 2023* i ZEM
Workshop

SA SVETSKE SCENE 13

EU parlament za zabranu biometrijskog nadzora u
realnom vremenu

Novo doba: Kad dronovi nadgledaju građane

INTERNO INFORMISANJE O PRIMENI
INFORMACIONIH I KOMUNIKACIONIH TEHNOLOGIJA
U DRŽAVNIM ORGANIMA SRBIJE,
NA DOMAĆOJ I SVETSKOJ SCENI

BROJ 524. GODINA 21.

Osnivači 2003. godine:

Republički Zavod za informatiku

JP NA Tanjug

ICT Forum

Izdavači 2023. godine:

Društvo za informatiku Srbije,

Beograd, Kneza Miloša 9

Izdanje podržali:

Registar Nacionalnog Internet Domena Srbije

Fondacija za otvoreno društvo

Urednik IKT BILTENA: *Nikola Marković*

Tehnički urednik: *Dragorad Milovanović*

Redakcija:

Telefoni 063-253-583 064-704-6420

E-mail: nimar@rcub.bg.ac.rs

Izlazi petnaestodnevno

**50 godina DIS
1973-2023.**

Obeležen jubilej 50 godina Društva za informatiku Srbije

U Beogradu u Svečanoj sali Građevinskog fakulteta održan je 28. juna 2023. svečani skup povodom obeležavanja 50 godina delovanja Društva za informatiku Srbije (DIS). Učesnike skupa je pozdravio Nikola Marković, predsednik Društva za informatiku Srbije i ukazao da je najveći uspeh što se Društvo afirmisalo kao nezavisno udruženje informatičara koje okuplja IT stručnjake koji kreativno rade na razvoju i primeni najnovijih informacionih i komunikacionih tehnologija i blagovremenom razmatranju najnovijih IKT trendova. Učinjen je veliki doprinos u blagovremenom razmatranju aktuelnih IKT trendova i posebno o stanju informatizacije u Srbiji. Predloženo je oko 30 preporuka od kojih je oko 30% usvojeno. Sada su posebno aktuelne preporuke koje se odnose na: potrebne mere za ubrzanje i omasovljenje procesa digitalne transformacije poslovanja, zaštitu od najnovijih oblika ugrožavanja privatnosti, suzbijanje zloupotrebe primena interneta i društvenih mreža, regulaciju razvoja primena veštačke inteligencije i dr.

U ime Vlade i Ministarstva informisanja i telekomunikacija jubilej je čestitao Dejan Parčetić državni sekretar u Ministarstvu za informisanje i telekomunikacije.

Na skupu je prikazan dokumentarni film "50 godina DIS" u kome je Nikola Marković govorio o razvoju i osnovnim rezultatima u radu DIS. Srećko Miodragović je najavio naredne aktivnosti u razvoju primena najnovijih IKT. Dr Marko Vulić je predstavio naredne aktivnosti Društva na primeni interneta i društvenih mreža i dodeljivanju plaketa DIS za najbolje domaće rezultate u informatizaciji.

Objavljena je monografija "50 godina DIS" sa tekstovima nekoliko saradnika. Urednici monografije su bili Nikola Marković i prof. dr Dragana Bečejski Vujaklija. Pohvalno o sadržaju i značaju monografije govorili su: emeritus Dušan Starčević sa FON i prof. dr Zoran Jovanović sa Elektrotehničkog fakulteta u Beogradu.

Na skupu je predstavljena i virtuelna izložba dokumenata iz rada DIS tokom proteklih 50 godina. Autor izložbe je bio prof.dr Slađan Babarogić sa FON-a.

Na kraju skupa pričitana je Odluka Upravnog odbora DIS o dodeli ZAHVALNICA DIS za 130 individualnih i 40 kolektivnih članova DIS. UO DIS je specijalno priznanje dodelio i Nikoli Markoviću predsedniku Društva za informatiku Srbije.

Organizaciju jubileja su finansijski podržali kompanije INFORMATIKA a.d. i ComTrade.

Vest: NM

POVODOM OBELEŽAVANJA 50 GODINA DRUŠTVA ZA INFORMATIKU SRBIJE

Дејан Парчетић, државни секретар у
Министарству информисања и телекомуникација

ОБРАЋАЊЕ НА 50 ГОДИНА РАДА ДРУШТВА ЗА ИНФОРМАТИКУ СРБИЈЕ (1973-2023)

(среда, 28. јун 2023, 12 часова, Грађевински
факултет – свечана сала)

Поштоване даме и господо, изузетна ми је част, да вас у години обележавања јубилеја поздравим испред Владе Републике Србије и Министарства информисања и телекомуникација, и да вам честитам 50 година рада, посвећености и доприноса у области телекомуникација и информационих технологија.

Друштво за информатику Србије значајан је партнер Владе у циљу дигитализације наше земље и хвала вам на свим овим годинама рада и изузетне посвећености у доприносу наше дигиталне Србије.

Управо смо у четвртој индустријској револуцији и новим технологијама видели велику развојну шансу и 2017. године на челу са председником Владе Аном Брнабић, препознали значај дигитализације и поставили је за једну од приоритетних области. Од тада је урађено много и то довољно говори о очекивањима државе и препознавању дигиталног доба као прилике да се значајно позиционирамо на тржишту информационо-комуникационих технологија као држава добрих прилика.

ИКТ сектор је постао један од генератора нових радних места, значајна извозна грана, која већ данас пружа много, али од које се у будућности још више очекује. Свака наредна година нам је рекордна. У 2022. је извоз ИКТ услуга био рекордних 2.7 милијарди еура. Данас, извоз ИКТ услуга за 1. квартал 2023. износи 786 милиона евра, што представља раст од 43,9% у односу на исти период прошле године, док је извоз ИКТ услуга за читаву 2017. годину, када смо се определили да нам ова област буде приоритет, био 740 милиона евра.

Успели смо да трансформишемо јавну управу у модеран, ефикасан, транспарентан и кориснички оријентисан сервис који грађанима и привреди омогућава да брже и ефикасније заврше административне послове, са било ког места на свету и у време које њима највише одговара. Захваљујући Националном порталу за електронску идентификацију eid.gov.rs данас имамо готово 2 милиона регистрованих еГрађана који користе на стотине различитих електронских услуга, приступајући Порталу еУправа euprava.gov.rs али и многим другим државним порталима.

Захваљујући овим резултатима, према последњем издању глобалног извештаја Уједињених нација, који прати развој електронске управе, Србија је међу 10 земаља света које су оствариле највећи напредак у овој области док нас Светска банка рангира на високо 4. место у Европи у области дигиталне трансформације.

POVODOM OBELEŽAVANJA
50 GODINA DRUŠTVA ZA
INFORMATIKU SRBIJE

POVODOM OBELEŽAVANJA 50 GODINA DRUŠTVA ZA INFORMATIKU SRBIJE

Модернизација и трансформација јавне управе ради привлачења инвестиција и подстрека трансформацији друштва остају један од приоритета и на томе заједно радимо са водећим компанијама које послују у нашој земљи.

Наша земља препозната је од стране великих компанија као повољно окружење за истраживање и развој. Данас у Србији своје производе и решења развијају неке од најпознатијих компанија света, као што су Microsoft, NCR, IBM, „Cisco“, „Continental“, „Schneider“. Недавно смо потписали и веома битне споразуме о сарадњи са компанијама Oracle и Амазон од којих такође много очекујемо.

По читавој Србији смо раширили широкопојасну телекомуникациону инфраструктуру, повезали смо све школе на интернет, увели дигиталне наставне садржаје, увели програмирање у основне школе, специјализована ИТ одељења у средњим школама, специјализоване мастер програме на факултетима. До краја 2025. године, уз помоћ Пројекта развоја широкопојасне комуникационе инфраструктуре у руралним пределима РС очекујемо да свако село у Србији добије приступ брзом интернету.

Србија је уложила значајне напоре и инвестиције у развој стартапа и иновационе инфраструктуре, и претходних година забележен је велики пораст броја стартапа и рекордне инвестиције у наш стартап екосистем. Наши стартапи и научници данас имају на располагању иновациону инфраструктуру – 4. научнотехнолошка парка у Београду, Новом Саду, Чачку и Нишу и најмодернији суперкомпјутерску опрему. У наредном периоду радимо на проширивању капацитета у Крагујевцу, изградњом првог Иновационог дистрикта, јединог у овом делу Европе, од велике важности за даљи развој дигиталне трансформације у читавој Србији. У њему ће бити изграђен 5. НТП у Србији, а посебно место ће имати Национални центар за cyber security.

Користим ову прилику да се још једном захвалим Друштву за информатику Србије и радујемо се новим променама које следе на пољу дигитализације. Настављамо да креирамо дигиталну Србију и радимо на стварању нових могућности за све. Креирамо државу засновану на иновацијама, изврсном инжењерском кадру и најсавременијим технолошким решењима.

Честитам и хвала!

Дејан Парчетић

Проф. др Драгана Бечејски Вујаклија,
подпредседница УО ДИС
(draganab@fon.bg.ac.rs)

О Плакетама ДИС-а

Друштво за информатику Србије је од 1987. године увело праксу доделе Плакета за најбоље домаће резултате у информатици и до сада их је доделило око 160. Током година, добијали смо често накнадне информације од добитника Плакета ДИС, да су им оне значајно помогле у афирмацији – како награђеног производа/услуге, тако и личној, на шта смо посебно поносни.

Првих година од увођења доделе Плакете, она је додељивана најуспешнијој фирми или појединцу, за резултате у претходној години. Од 2000. године, жири је увео категорије за доделу Плакета, а оне су се временом мењале, пратећи развој ове динамичне области у пракси.

У почетку, Плакете су додељиване за Развијен и уведен информациони систем, Развијен и примењен информатички производ, Постављен веб сајт, Објављен научни рад из информатике.

Касније, жири је уместо Постављеног веб сајта увео категорију Информатичке услуге, као шири и адекватнији појам.

Временом, категорије су постале: Иновативна примена ИТ у пословном окружењу, Развијен и примењен хардверски или софтверски производ, Развијена и примењена информатичка услуга, Објављен научни рад из области информатике,

У неким ситуацијама је жирију било тешко да јасно разграничи софтверски производ и услугу, па их је од 2019. спојио у једну категорију, а уведен је Иновативни ИТ старт ап подухват, као категорија која је остала до данас.

Од 2008. године, жири је почео да додељује и Похвале ауторима чија дела су била врло позитивни оцењена, како би им одао признање за квалитетан рад.

2022. године, жири је током рада констатовао да је време да се у 2023. години изврше измене категорија за доделу Плакета, у складу са динамичним развојем ове области.

Списак свих добитника ових признања може се наћи у Монографији која је издата поводом 50. годишњице од оснивања ДИС-а.

POVODOM OBELEŽAVANJA
50 GODINA DRUŠTVA ZA
INFORMATIKU SRBIJE

Rast IT tržišta u Srbiji i izazovi koji ga prate

Domaće IT tržište približilo se vrednosti od 900 miliona evra u 2022. godini, što predstavlja visok nominalni godišnji rast od skoro 20%. Samo dva velika državna posla su odgovorna za polovinu rasta tržišta u prošloj godini, a bilo bi mnogo bolje da rast dolazi od brojnih manjih projekata digitalizacije privrede i društva. Analizirajući rast, postavlja se pitanje da li postoji stvarni rast u odnosu na dvocifrenu inflaciju. Ali da ne idemo u detalje, s obzirom na složene globalne okolnosti, održavanje bilo kakvog rasta domaćeg informatičkog tržišta može se smatrati izuzetno pozitivnom pojavom.

Jačanje dolara u odnosu na evro u toku prošle godine direktno je uticalo na povećanje cena informatičke opreme na domaćem tržištu. Istovremeno, rastu i cene domaćih informatičkih usluga kako bi se uskladile sa još uvek 50% višim cenama iste stručnosti/ekspertize na evropskom tržištu. Šta nas čeka u 2023. godini? Dvocifrena inflacija će svakako i ove godine dodatno podstaći rast cena na IT tržištu. Tržište će rasti zbog porasta cena, pri čemu se očekuje da će fizički obim posla (isporučena IT oprema i usluge) ostati isti ili čak blago opasti tokom godine. Čak i u slučaju mogućeg pogoršanja poslovnog ambijenta u 2023. godini, IT tržište Srbije će nastaviti da raste i može da premaši vrednosti od milijardu evra. Postavlja se pitanje zašto zaostaje za oko 8 puta u odnosu na Evropsku uniju (Srbija ima IT ulaganja niža od 150 evra po glavi stanovnika). Skoro sva preduzeća i budžetske organizacije u Srbiji koriste računare i IT rešenja. Međutim, procenat zaposlenih koji svakodnevno koristi informacione tehnologije je znatno niži u poređenju sa zemljama Evropske unije. Takođe, naši računari i rešenja su niže specifikacije, samim tim i jeftiniji, ujedno u proseku su stariji od onih koji se koriste u EU. Period zamene IT opreme u Srbiji je duži od 7 godina. Ovo nije ništa novo, već široko rasprostranjen domaći princip štednje: "krpi se staro sve dok mu se duša ne izvadi".

Ključ zdravog rasta IT tržišta u Srbiji bi moglo da bude, pre svega, unapređenje IT obrazovanja na svim nivoima radi stvaranje kvalifikovane radne snage za sve delatnosti. Nedostaju poreske olakšice i podsticaji za ulaganja privrede u IT rešenja, kao i za jačanje domaćeg IT sektor koji radi za domaće tržište.

Veliki državni projekti u digitalizaciji društva bi trebalo da su zamajac napretka IT tržišta, ali to je kompleksna tema, sama za sebe, i o tome nekom drugom prilikom.

POVODOM OBELEŽAVANJA 50 GODINA DRUŠTVA ZA INFORMATIKU SRBIJE

У селу Кнежица поред Дољевца уведен брзи интернет

ДОЉЕВАЦ, 27. јун 2023. - Министар информисања и телекомуникација, Михаило Јовановић, обишао је 27 јуна село Кнежица, код Дољевца, у којем су завршени радови на изградњи широкопојасне телекомуникационе инфраструктуре и уведен брзи оптички интернет у прве куће овог села.

„У селу Кнежица смо се уверили да успешно напредује један од најбитнијих пројеката дигитализације у Републици Србији који реализује Министарство информисања и телекомуникација - изградња оптичке, телекомуникационе инфраструктуре којом се обезбеђује брзи интернет, протока преко 100Мб/с у руралним пределима наше земље. Ово је већ 18 село у Србији које је добило брзи интернет од почетка године, док су у 69 села у току интензивни радови. Циљ нам је да прва фаза овог пројекта која обухвата 123 села буде завршена до краја године. Према анализи Светске банке свако повећање покривености територије неке земље брзим интернетом за 10% утиче на повећање бруто друштвеног производа за 1,3-1,4%. С обзиром да је код нас покривености брзим интернетом 75%, а планирамо да буде 99%, то значи значајно повећање бруто друштвеног производа од око 3,2-3,3%“, рекао је министар Јовановић.

Он је додао да је ресорно министарство направило план да се до 2025. године уведе брзи интернет у више од 700 села, да се у ту сврху изгради више од 4.700 км оптичких траса и да се повеже више од 120.000 домаћинстава и око 720 школских објеката.

Општина Дољевац је, иначе, једна од 56 у Србији које су биле погођене поплавама током овог месеца.

Увођењем брзог интернета у селима обезбеђује се доступност услуга електронске управе, дигитална настава и дигитални садржаји и у најмањим, истуреним одељењима основних школа у Србији, покретање бизниса и могућности да се користи електронска трговина како би пољопривредни и други производи били доступни у сваком тренутку преко интернета, као и праћење мултимедијалног садржаја – више стотина телевизијских канала, забавног и научног програма, спортског и филмског програма, фиксне и мобилне телефоније.

Током посете ОШ „Вук Караџић“ у селу Кнежица, Министарство информисања и телекомуникација је заједно са Телекомом Србија опремило школу са лаптоп рачунарима. Поред министра Јовановића, догађају су присуствовали и генерални директор Roaming Network, Раде Вујовић, извршни директор за технику у Телекому Србија, Ђорђе Маровић, заменик председника Општине Дољевац, Милош Вукотић и директор ОШ „Вук Караџић“, Горан Илић.

Напредак у реализацији овог пројекта и план за повезивање села се налази на сајту Министарства mit.gov.rs

Vest: www.mit.gov.rs

IZ AKTIVNOSTI DRŽAVNIH ORGANA

Донета Одлука о оснивању привредног друштва Био4 ДОО Београд

БЕОГРАД, 29. јун 2023. - Влада Републике Србије донела је на данашњој седници Одлуку о оснивању привредног друштва „Био4“ ДОО Београд које представља платформу која ће окупљати истраживаче, професоре и експерте из различитих области природних наука. „Био4 кампус“ обухватиће шест факултета, девет научно-истраживачких и развојних института и научно-технолошки парк као подршку развоју стартап екосистема, као и компаније из биофарм области.

Планирано је да овакав екосистем представља јединствени центар у ширем региону по мултидисциплинарности, који ће привући и истраживаче из других области, као на пример машинства, економије, филозофије, социологије и друго.

Кампус ће бити прилика за домаће истраживаче, али и за повратак наших стручњака из дијаспоре. Такође, овакво окружење има за циљ и да делимично спречи одлазак стручњака из земље, као и да привуче истраживаче из целог света.

Дугорочно, овако креиран екосистем, кроз развој домаћих иновација, треба значајно да допринесе економији Србије кроз отварање стартап компанија, иновација, запошљавања људи из академије у приватном сектору и привлачење капитала за потребе развоја друштва базираног на знању.

Вест: www.srbija.gov.rs

IZ AKTIVNOSTI DRŽAVNIH ORGANA

Potpisan Sporazum između Evropske unije i Republike Srbije o učešću Srbije u programu Digitalna Evropa

BEOGRAD-BRISEL, 30. jun 2023. - Ministar informisanja i telekomunikacija u Vladi Republike Srbije, Mihailo Jovanović, potpisao je u Briselu Sporazum između Evropske unije i Republike Srbije o učešću Srbije u programu Evropske unije Digitalna Evropa, za period do 2027. godine. Na osnovu ovog sporazuma pravna i fizička lica sa prebivalištem, odnosno sedištem u Republici Srbiji će u Evropskoj uniji moći da apliciraju za finansiranje projekata i biće u ravnopravnom položaju sa subjektima iz zemalja punopravnih članica Evropske unije kada je reč o dodeli bespovratnih sredstava iz fondova EU i to u nekim od sledećih oblasti digitalizacije: veštačka inteligencija, računarstvo visokih performansi (High Performance Computing - HPC), napredne digitalne veštine i razvoj i primeni digitalnih kapaciteta i interoperabilnosti. Ukupna vrednost programa Digitalna Evropa procenjuje se na čak 7,5 milijardi evra.

„Ovo je odlična vest za dalji razvoj sektora informaciono-komunikacionih tehnologija u Srbiji, IT kompanija različitih veličina, za istraživače, naučnike i inovatore, povećanje standarda i konkurentnosti domaće privrede i IT industrije. Malo ko je mogao da zamisli koliki će uspeh Republika Srbija postići kada je na inicijativu premijerke Ane Brnabić digitalizacija postala jedan od prioriteta Vlade 2017. godine. Danas, svega 6 godina kasnije, izvoz IKT sektora iz godine u godinu obara rekorde, prošle godine je bio oko 2,7 milijardi evra. Za prva četiri meseca ove godine zabeležen je dalji rast izvoza od oko 43% i povećanje broja zaposlenih u IT firmama za oko 3.500. Sledeći iskorak u digitalizaciji je primena veštačke inteligencije i zato je ovaj sporazum sa Evropskom unijom toliko bitan. Naše IT firme i naučnici sada imaju podjednaku priliku u pristupu fondovima od čak 7,5 milijardi evra kao da smo zemlja članica EU.“, rekao je ministar Jovanović i dodao je Vlada Srbije još 2019. godine donošenjem Strategije razvoja veštačke inteligencije (VI) za period 2020-2025. prepoznala značaj VI, potom osnovala Institut za razvoj veštačke inteligencije i uspostavila Nacionalnu platformu za razvoj VI na kojoj već radi 30 fakulteta, univerziteta i instituta i 20 startupova.

Republika Srbija je 2022. godine postala član EURO HPC organizacije, koja je osnovana od strane EU i koja se bavi razvojem superkompjutera u Evropi i izabrana za članicu Globalnog partnerstva za veštačku inteligenciju. Srbija je, takođe, jedna od 11 zemalja u svetu koja ima programe veštačke inteligencije koji se sprovode u osnovnom i srednjem obrazovanju.

Izvoz IKT usluga za prva četiri meseca ove godine iznosio je 1,059 milijardi evra, što je rast od 43,1% u odnosu na isti period prošle godine, dok je suficit čak 829 miliona evra. Radi poređenja, izvoz IKT usluga za čitavu 2017. godinu iznosio je 740 miliona evra, dok je 2012. godine bio samo 375 miliona evra.

Tokom zvanične posete Briselu, ministar Jovanović učestvovao je na Okruglom stolu – „Regulatorni dijalog, EU - Zapadni Balkan“, zajedno sa ministrom komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine, Edinom Fortom, ministrom javne uprave Republike Crne Gore, Marašom Dukajem, ministrom za informaciono društvo i administraciju Republike Severne Makedonije, Azirom Aliumom i zamenicom ministra infrastrukture i energetike Republike Albanije, Enkelejdnom Mukaj.

www.mit.gov.rs

Microsoft, Nordeus i Levi9 najbolji poslodavci u Srbiji, pokazuje istraživanje *Vrh poslodavac*

BEOGRAD, 22. jun 2023.-Istraživanje je sproveo sajt za zapošljavanje IT kandidata HelloWorld.rs, u periodu od 3. aprila do 7. maja tekuće godine.

Istraživanje je sprovedeno primenom Talent X metodologije, koja se zasniva na teoriji da se iskustvo koje kompanija kreira u javnosti ili kod svojih zaposlenih formira na osnovu šest atributa aktivnosti: iskustvo rada u kompaniji, kultura unutar kompanije, ponašanje lidera, odlike posla, mogućnosti za razvoj karijere i nagrađivanje.

Rezultati istraživanja su pokazali da su najbolji IT poslodavci u Srbiji za 2023. godinu:

1. Microsoft
2. Nordeus
3. Levi9

Ove kompanije su izdvojene kao lideri u industriji, pružajući izuzetno pozitivno iskustvo svojim zaposlenima i postavljajući visoke standarde među IT poslodavcima.

Pored tri najbolje rangirane kompanije, u TOP 10 najboljih IT poslodavaca u Srbiji za 2023. godinu takođe su ušle i sledeće kompanije (rangirane abecednim redom):

- Vega IT
- Ubisoft
- Symphony
- HTEC Group
- HOOLOOVOO
- Endava
- COMTRADE

Ovo istraživanje pruža dublji uvid u faktore koji čine vrhunsko iskustvo zaposlenih. Ovo istraživanje sprovodi se od 2019, a ove godine je učestvovalo više od 2.170 IT ispitanika iz cele Srbije, čime je stvorena reprezentativna slika o trenutnom stanju u IT industriji.

Rezultati istraživanja pružaju korisne informacije ne samo kandidatima koji su u potrazi za zaposlenjem u IT sektoru, već i kompanijama koje žele da unaprede svoje radno okruženje i privuku najtalentovanije IT stručnjake. Istraživanje Talent X metodologijom pruža dublji uvid u faktore koji čine vrhunsko iskustvo zaposlenih, a koji su ključni za uspeh u konkurentnom IT sektoru.

Ovaj uspeh u istraživanju je rezultat predanosti kompanija koje se ističu po svojoj kulturi, liderstvu, odlikama posla, mogućnostima za razvoj karijere i pravilnom nagrađivanju. Pored toga, rezultati istraživanja su odraz kontinuiranog napora da se unapredi radno okruženje i stvore uslovi za uspeh zaposlenih u IT sektoru.

www.pcpres.rs vest: Milena Radivojević

NIS *Calling Robotization* praksa za studente u oblasti robotizacije

NOVI SAD, 24 jun 2023. - Studenti tehničkih fakulteta dobili su mogućnost da znanja stečena tokom studija primene i obogate kroz šestomesečnu praksu u našoj najvećoj naftnoj kompaniji.

Tokom školovanja, za studente je od posebne važnosti da imaju priliku da svoja znanja unaprede kroz praksu, ali i da razmene iskustva sa stručnjacima iz kompanija. To je posebno značajno u oblastima koje su relativno mlade i u kojima nema dovoljno iskustva. Jedna od takvih je robotizacija, a šestoro studenata je u martu započelo upravo takvu praksu u NIS-u, u okviru programa pod nazivom NIS Calling Robotization, na koji se prijavilo više od 220 kandidata.

Odabrani studenti angažovani su u timu za razvoj i implementaciju poslovnih aplikacija NIS-a, a mentori na projektu su stručnjaci kompanije angažovani na robotskoj automatizaciji procesa (RPA). Ideja ovog programa je da studenti stečeno teoretsko znanje primene u realnom sistemu, ali i da nauče kako funkcioniše rad u velikoj kompaniji poput NIS-a. Program nudi brojne pogodnosti za polaznike. Posebno je važno istaći fleksibilnost kako bi se uskladili sa obavezama na fakultetu. U dogovoru s mentorom, polaznici mogu raditi od kuće ili imati kraći radni dan. Takođe, reč je o plaćenom programu, a u slučaju uspešne realizacije projekta, polaznici će biti nagrađeni i dodatnim bonusom. I na kraju, otvorena je i mogućnost zaposlenja u NIS-u za polaznike programa ukoliko za to postoji obostrana zainteresovanost i u slučaju da ima otvorenih pozicija za RPA programere u kompaniji.

Nada Nikolić, rukovodilac RPA tima u NIS-u i mentor programa, pažljivo je isplanirala svaki korak i odlučna je da svoje znanje prenese mladim ekspertima. Zauzvrat, od njih očekuje nove ideje i svežu energiju u timu. „Učesnici programa su trenutno u procesu upoznavanja sa platformom za robotizaciju i samim aktivnostima koje robotizacija procesa obuhvata. Naš RPA tim im pomaže u svakom koraku, a od velikog značaja je zainteresovanost studenata i njihovo uključivanje. Prema dosadašnjoj komunikaciji, mogu zaključiti da su se odlično uklopili u okruženje i pokazali motivaciju i spremnost za učenje i rad na projektima“, kaže Nada Nikolić.

Da je uloga mentora više nego bitna, ističe i Kristina Štrbac, jedna od studentkinja koja je započela rad u NIS-u. „Uloga naših mentora nije samo usmerena na tehničke aspekte posla nego su nam i na raspolaganju za bilo kakva pitanja i brige koje imamo u vezi s praksom. Stoga je važno da iskoristimo ovu priliku i aktivno sarađujemo s mentorom kako bismo postigli najbolje moguće rezultate“, rekla je ona.

Prednosti ovog programa važne su za odabrane kandidate, među kojima je i Todor Katić, koji je govorio o koristima prakse u NIS-u. „Znanje koje stičemo svakako jeste osnova za profesionalni razvoj, ali ono što je za mene posebno važno na ovoj praksi jeste iskustvo u radu s klijentima i rešavanje njihovih realnih problema“, naveo je Katić.

SA DOMAĆE SCENE

Održana konferencija ***FUTURE IS NOW 2023 i ZEM Workshop***

BEOGRAD, 13.jun 2023. - Konferencija FUTURE IS NOW okupila je lidere razvojnih procesa u oblasti digitalne medicine iz regiona i Evrope. Na 5. konferenciji koja je održana u Beogradu, razgovaralo se o digitalizaciji zdravstvene zaštite u centralnoj Evropi.

Organizator radionice *Budućnost analize podataka je SADA - Nadogradnja digitalnih veština za profesionalce u zdravstvu* je Tanja Novaković i Mark Parker iz konsultantske agencije Zem Solutions d.o.o. koja inovativnim rešenjima pruža podršku učesnicima u zdravstvenom sistemu. Na radionici se trenirale digitalne veštine za profesionalce u zdravstvu i diskutovalo o rizicima i mogućnostima budućnosti analize podataka.

Na panelima se diskutovalo o elektronskim kliničkim putevima, tehnologijama za podršku pacijentima i zdravstvenim radnicima, digitalnim tehnologijama i hroničnim bolestima.

Svi učesnici su naglasili razvoj važnih tehnoloških trendova koji pozitivno utiču na zdravstvenu zaštitu i unapređenje kvaliteta života ljudi.

Vest: DM

**SA DOMAĆE
SCENE**

EU parlament za zabranu biometrijskog nadzora u realnom vremenu

Evropski parlament je u sredu 14. juna ubedljivom većinom usvojio pregovaračku poziciju o nacrtu zakona o veštačkoj inteligenciji (*AI Act*) kojom je proširena lista neprihvatljivog rizika po prava i bezbednost ljudi.

Buduća regulativa temelji se na klasifikaciji rizika koje AI može da generiše, a prema kojoj se utvrđuju konkretne obaveze provajdera i onih koji primenjuju te sisteme. Neprihvatljiv rizik podrazumeva zabranu AI sistema iz takve kategorije zbog njihove intruzivnosti i diskriminatornih potencijala. Odlukom koja se već ocenjuje kao istorijska, evroposlanici su zauzeli stav da svaku primenu daljinskog sistema biometrijske identifikacije u javnom prostoru u realnom vremenu treba zabraniti, kao i većinu retrospektivnih primena ovakvog sistema. Naknadna primena daljinskog sistema biometrijske identifikacije u javno dostupnim prostorima izuzetno bi bila dopuštena u gonjenju teških krivičnih dela i isključivo po odluci suda.

Takođe, Evropski parlament smatra da treba zabraniti biometrijsko kategorisanje ljudi na osnovu osetljivih ličnih karakteristika kao što su rod, etničko poreklo ili političko uverenje, kao i primenu AI sistema za prepoznavanje emotivnih stanja u obrazovnoj ili radnoj sredini, u radu policije i na graničnim prelazima. Usvojena pregovaračka pozicija uključuje i zabranu prediktivnih policijskih AI sistema zasnovanih na profilisanju, lokaciji ili prethodnom kriminalnom ponašanju.

Evropske organizacije i aktivisti za ljudska prava pozdravili su odluku EU parlamenta kao jasan znak namere da se sloboda i dostojanstvo ljudi u javnom, zajedničkom okruženju stave iznad privatnog profita i izgovora o većoj bezbednosti.

Međutim, ističe se i propuštena prilika da se zaštitnim merama izričito obuhvate migranti i izbeglice, i upozorava na opasnost od stvaranja dvostepene regulative u kojoj se na migrante primenjuje niži stepen zaštite. Osim toga, parlament nije usvojio preporuku svojih komiteta o pravima ljudi na koje utiču odluke ili rezultati primene AI sistema, uključujući obavezu pružanja objašnjenja i razmatranja pritužbi zbog kršenja prava u tim okolnostima.

Evroposlanici su svoju pregovaračku poziciju potvrdili sa 499 glasova za, 28 protiv i 93 suzdržanih. Sledi trijalog o konačnoj verziji teksta zakona između parlamenta, Evropske komisije i država članica EU. Očekuje se da će se pregovori završiti do kraja godine, u nadi da će zakon biti usvojen pre izbora za novi EU parlament u junu 2024.

www.sharefindation.info.rs

Novo doba: Kad dronovi nadgledaju građane

Dronovi se već koriste za sve i svašta, pa i za nadgledanje građana. U američkoj državi Illinois ih koriste za praćenje masovnih događaja, a to nije prvi put da letelice prate ono što stanovnici neke zemlje rade.

Kineska vlada je na primer još 2020. godine adaptirala industrijske dronove kako bi se osiguralo konstantno nadgledanje oko 50 miliona građana u nekoliko gradova u ovoj zemlji. Cilj je bio da se spreči širenje koronavirusa, te da se prati kretanje građana.

Softver je nastao u mestu Shenzhen, koje je poznato i kao „kineska silicijumska dolina“, a unapređen je tako da detektuje simptome bolesti, i da prati veće grupe okupljenih građana. Dronovi koriste termalne senzore, sočiva sa velikom moći zumiranja, zvučnike, te hemijski sprej koji služi za dezinfikovanje većih površina. Eksperti i dalje ističu da je epidemija koronavirusa donekle promenila način na koji ljudi rade, a u smeru izbegavanja kontakta sa drugima, što utiče i na tehnologiju, pa i na pojavu inovacija koje rešavaju novonastale probleme.

Policija u državi Illinois je dobila slično pojačanje, a uz objašnjenje da dronovi ne mogu da budu naoružani i da ne mogu da se koriste za prepoznavanje lica, osim ako se ne radi o nekoj antiterorističkoj akciji. Ponešto im je zabranjeno, ali je ponešto i dozvoljeno – sada mogu da koriste dronove za nadgledanje velikih događaja, što pre nije bilo moguće.

Drugim rečima, zakon je dopunjen tako da organi reda u Sjedinjenim Američkim Državama sada mogu da koriste dronove za prikupljanje podataka, to jest za praćenje. Dodat je Drones as First Responders Act, koji bi trebalo da spreči napade poput onog koji se dogodio u Highland parku u julu prošle godine.

www.pcpres.rs

vest Milan Živković

